

تهران، خراسان رضوی و سیستان و بلوچستان

رتبه های اول فرزندآوری

6 مهر 1401

بر پایه آمار ثبت احوال کشور، نرخ ولادت در سه ماهه نخست سال جاری 257 هزار و 647 مورد در کشور ثبت شده که در همین مدت نیز تعداد فوتی‌های ثبت شده 101 هزار و 393 مورد بوده است.

براساس آخرین گزارش‌ها، از مجموع 257 هزار و 647 ولادت ثبت شده در بهار سال جاری در کشور، 91 هزار و 389 ولادت برای فروردین ماه، 82 هزار و 362 ولادت برای اردیبهشت ماه و 83 هزار و 896 ولادت برای خردادماه به ثبت رسیده است و از مجموع ولادت‌های ثبت شده در سه ماهه نخست سال 1401 در کشور به ترتیب استان تهران با 32 هزار و 870 نفر، استان خراسان رضوی با 25 هزار و 110 نفر و استان سیستان و بلوچستان با 21 هزار و 226 نفر در رتبه‌های اول تا سوم بیشترین تعداد ولادت در بهار سال جاری در بین استان‌ها قرار گرفته‌اند، در مقابل همچنین استان‌های سمنان با یکهزار و 653 نفر، ایلام با یکهزار و 786 نفر و کهگیلویه و بویراحمد با 2 هزار و 455 تولد به ترتیب در کل ولادت‌های بهار سال جاری رتبه کمترین ولادت در کشور را به خود اختصاص داده‌اند.

همچنین از کل 101 هزار و 393 فوت ثبت شده در بهار سال جاری در کشور 36 هزار و 38 فوتی برای فروردین ماه، 31 هزار و 172 مورد فوتی برای اردیبهشت ماه و 34 هزار و 183 فوتی برای خردادماه به ثبت رسیده است. بر پایه مرگ و میرهای ثبت شده در سازمان ثبت احوال کشور، از مجموع فوت‌های ثبت شده در فصل بهار سال جاری در کشور، استان تهران با 15 هزار و 512 فوت، استان خراسان رضوی با 8 هزار و 290 فوت و استان اصفهان با 6 هزار و 451 فوت به ترتیب بالاترین میزان فوت در کشور را به خود اختصاص داده‌اند. در بهار سال جاری همچنین در سه استان ایلام با 667 فوت، استان کهگیلویه و بویراحمد با 770 فوت و استان سمنان با 873 فوت به ترتیب کمترین میزان فوتی در کشور به ثبت رسیده است. هرچند باید در تحلیل این آمار جمعیت هر استان و از سوی دیگر تعداد جمعیت سالمند هر استان را مدنظر قرار داد اما به بهانه ارائه این آمار نگاهی داریم به موضوع مهم فرزندآوری و افزایش جمعیت جوان در کشور که با روی کار آمدن دولت سیزدهم برای جلوگیری از حرکت کشور به سمت سالمندی، برنامه‌های مختلفی در این حوزه کلید خورد.

طرح‌های تشویقی افزایش جمعیت مفید هستند

دکتر سعید معدنی، جامعه شناس و استاد دانشگاه با اشاره به اینکه در دنیای صنعتی جمعیت چندان رشدی ندارد می‌گوید: بین محرومیت و فرزندآوری رابطه‌ای مستقیم وجود دارد، در حقیقت بین تحصیلات به ویژه تحصیلات مادر و فرزندآوری نیز این رابطه را می‌بینیم، البته استثنا در علوم اجتماعی قاعده نیست. همان طور که در آمارها شاهد هستیم، استان‌هایی که محروم هستند، معمولاً خانواده‌ها فرزندان زیاد دارند اما خانواده‌های مرفه و تحصیلکرده، معمولاً فرزندان کمتری می‌آورند. در دنیای صنعتی، جمعیت رشد ندارد یا حتی رشدی منفی دارد، بجز آمریکا که جامعه‌ای مهاجرپذیر است و از مکزیک، امریکای لاتین و آسیا مهاجر دارد اما حالا در اروپا رشد جمعیت یا وجود ندارد یا منفی است، به عنوان نمونه در آلمان، فرانسه و ایتالیا، میزان باروری صفر بوده یا نزدیک به صفر است، به همین دلیل همواره سعی در پذیرش مهاجر دارند، در این میان هند و افغانستان باروری بالایی دارند. ژاپن نیز از جمله کشورهایی است که پس از صنعتی شدن، شاهد باروری کمتری بوده و از این بابت نگران است.

به گفته او، در سال 1353 در کشور ما 70 درصد جمعیت، روستایی و 30 درصد شهری بود، در نتیجه رشد جمعیت در آن زمان افزایشی بود و مسئولان را به تشویق مردم در خصوص کاهش جمعیت مجبور کرد اما در حال حاضر آمار برعکس شده و 71 درصد شهرنشین و 29 درصد روستانشین هستند، البته حالا فرهنگ روستاییان هم به شهرنشین‌ها نزدیک شده و می‌توان گفت که آنها نیز برخوردار از فرهنگ شهری هستند، از این رو در روستاها نیز معضل کاهش فرزندآوری بیش از قبل دیده می‌شود. در همه جای دنیا، هرچه صنعتی شدن افزایش پیدا می‌کند، میزان فرزندآوری کاهش می‌یابد، به عنوان مثال می‌توان هند و افغانستان را نام برد، برای این کشورها، داشتن فرزند بویژه فرزند پسر، یک امتیاز محسوب می‌شود. کشور هند، 60 درصد روستایی دارد و دولت نمی‌تواند امکانات کافی را برای مردم فراهم کند و نیازهای ایشان را برطرف نماید، از این رو بیشتر جمعیت روستایی مانده و کارهایی یدی همچون کشاورزی دارند، در نتیجه این فرایند، فرزندآوری در کشورهای اینچنینی آمار بالایی را به خود اختصاص می‌دهد.

تغییر نگاه سالمندی به موازات مشوق‌های تشویقی در جهت فرزندآوری

معدنی در ادامه با تأکید بر تحولات شهرنشینی در کشور، توضیح می‌دهد: با توجه به افزایش تحولاتی همچون تحصیلات مادران در چندین سال اخیر، جمعیت کاهش یافته، برای رفع این پدیده، نیاز است شاخص‌های استان‌هایی که فرزندآوری بالایی دارند، بیشتر مورد پژوهش قرار گیرد، هرچند با توجه به آخرین آمارها، طبیعتاً استان‌هایی مانند سیستان و بلوچستان و خراسان رضوی، میزان روستانشین‌های بالایی دارند، پایتخت هم که مشخصاً ویژگی‌های جمعیتی خاص خود را دارد. نکته‌ای که بیشتر باید به آن توجه شود، این است که با توجه به ریتم میزان موالید در چند سال اخیر، پیش‌بینی شده با همین نرخ امروز در سال 2030 جمعیت به بالای 130 میلیون نفر می‌رسد، جمعیت‌شناسان بر این باور هستند که در نهایت جامعه، مکانیسم خود را پیدا خواهد کرد. این استاد دانشگاه با بیان اینکه تشویق به افزایش جمعیت، همواره تأثیرات مثبت زیادی در جوامع دارد، می‌گوید: طرح‌های تشویق به افزایش جمعیت مفید هستند، اما در برابر در این مقوله نباید ایجاد استرس در جامعه به وجود آورد. برای کاهش نگرانی‌ها می‌توان مثالی زد، در سال 1357، جمعیت کشور لهستان 34 میلیون بوده و ما هم جمعیتی معادل 35 میلیون نفر داشتیم، اما در حال حاضر نرخ جمعیت در کشور ما به 85 میلیون رسیده، این در حالی است که لهستان تنها 38 میلیون جمعیت دارد، یعنی 4 میلیون نفر به جمعیت آن اضافه شده است. به اعتقاد معدنی، به موازات مشوق‌های تشویقی در جهت فرزندآوری باید تعریف و نگاه سالمندی نیز تغییر کند، سالمندی امروز با دیروز بسیار متفاوت است، حالا پس از سنین 60 سالگی هم افراد فعالیت‌های علمی و شغلی خود را ادامه می‌دهند، پس وقت آن رسیده که تعریف و نگاه سالمندی هم تغییر کند و با تشویق افزایش [باروری](#)، مدیریت جامعه سالمندی نیز تقویت شود. در جهان امروز اگرچه کشورهای صنعتی نگران باروری هستند اما باید برای جامعه‌ای 130 میلیونی به لحاظ اقلیم و زیست محیطی نیز سیاست‌های درستی ایجاد شود تا با افزایش جمعیت، شاهد کمترین مشکلات باشیم.

*مهسا قوی‌قلب